



มหาวิทยาลัยรังสิต

รายละเอียดของรายวิชา

วิทยาลัย การแพทย์แผนตะวันออก

หลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนตะวันออก

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ORM 111	ปรัชญาและพื้นฐานการแพทย์แผนไทย (Philosophy and Fundamental of Thai Traditional Medicine)	2(2-0-4)
วิชาบังคับร่วม	-	
วิชาบังคับก่อน	-	
ภาคการศึกษา	1/2568	
กลุ่ม	01	
ประเภทของวิชา	☐ วิชาปรับพื้นฐาน ☐ วิชาศึกษาทั่วไป ☒ วิชาเฉพาะ ☐ วิชาเลือกเสรี	
อาจารย์ผู้รับผิดชอบ	พท.อิสสตรีย์ อีสสระ	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
อาจารย์ผู้สอน	ผศ.ยุพา เต็งวัฒนโชติ ดร.ปิยะพงษ์ ชูชนะ พท.สันหจุทา พวงมาลา พท.นภา บุญมา พท.อิสสตรีย์ อีสสระ	☐ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
สถานที่สอน	อาคารวิทยาศาสตร์ 4/2 ห้อง 803	☐ อาจารย์พิเศษ ☐ อาจารย์พิเศษ ☐ อาจารย์พิเศษ ☐ อาจารย์พิเศษ ☐ อาจารย์พิเศษ ☐ นอกที่ตั้ง
วันที่จัดทำ	8 สิงหาคม 2568	

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์ของรายวิชาและส่วนประกอบของรายวิชา

1. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

- 1) สามารถเข้าใจประวัติและวิวัฒนาการของแนวคิดในเรื่องสุขภาพของการแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนปัจจุบัน และการแพทย์ทางเลือกต่างๆ
- 2) ทราบสถานภาพของระบบการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการแพทย์แผนไทย
- 3) เรียนรู้แนวคิดการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมตะวันออกกับการแพทย์แผนไทย การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสุขภาพตามกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย
- 4) ทราบระบบสุขภาพ องค์ประกอบของระบบสุขภาพ ระบบบริการสุขภาพ นโยบายสาธารณะ และนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ แผนพัฒนาการสาธารณสุขของประเทศ การปฏิรูประบบสุขภาพ

2. คำอธิบายรายวิชา

ระบบสุขภาพ ประวัติและวิวัฒนาการของแนวคิดในเรื่องสุขภาพของการแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนปัจจุบัน และการแพทย์ทางเลือกต่างๆ ความหมาย องค์ประกอบของระบบสุขภาพ ระบบบริการสุขภาพ นโยบายสาธารณะ และนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ แผนพัฒนาการสาธารณสุขของประเทศ การปฏิรูประบบสุขภาพ สถานภาพของระบบการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการแพทย์แผนไทย แนวคิดการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมตะวันออกกับการแพทย์แผนไทย การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสุขภาพตามกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย ได้แก่ วิถีชีวิต และการกินการอยู่อย่างไทย อาหารสมุนไพร พืชผักพื้นบ้าน การอบไอน้ำสมุนไพร การสูดไอน้ำสมุนไพร การประคบสมุนไพร การนวดตนเอง จิต สมาธิ และฤๅษีดัดตน

Health system; history and evolution of health concepts in Thai traditional medicine, modern medicine and alternative medicine; meaning and components of health system, health service system, public policy and national health-related policy; national public health development plan; health system reform; status of Thai traditional medicine and Thai folk medicine; problem and obstacle in the development of Thai traditional medicine; holistic medicine concept; the relationship between Thai culture and oriental culture to Thai traditional medicine; disease prevention; health promotion based on methods of Thai traditional medicine including way of life and Thai lifestyle, herbal foods, Thai folk plants, herbal steaming, herbal steam inhalation, herbal compress, self-massage, mind, concentration and Thai hermit's exercise (Ruesi Dudton)

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษา

มี2.....ชั่วโมง/สัปดาห์ ■ เบอร์โทรศัพท์: 095-5903888

■ e-mail: issatree.i@rsu.ac.th

■ Facebook: ORM111 ปรัชญาและพื้นฐานการแพทย์แผนไทย1/2568

4. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (Course Learning Outcomes: CLOs):

- 1) ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นทั้งในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน รวมทั้งตระหนักและเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย
- 2) ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานชีวิตและพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพที่ครอบคลุมทั้งวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- 3) ผู้เรียนตระหนักรู้ในศักยภาพ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น
- 4) ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น
- 5) ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารข้อมูล การนำเสนอได้อย่างเหมาะสม
- 6) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการตรวจ การวินิจฉัย การบำบัด การรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริม และการฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้ใช้บริการ ด้วยกรรมวิธีทางการแพทย์แผนไทยตามหลักกิจ 4 ประการด้านเวชกรรมไทย ได้แก่ รู้จักที่ตั้งที่แรกเกิดของโรค รู้จักชื่อของโรค รู้จักยารักษาโรค รู้จักเลือกยาให้เหมาะกับโรค

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

การพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวังมีดังต่อไปนี้

1. คุณธรรมจริยธรรม

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1.1	มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น	ยกตัวอย่าง คุณลักษณะของแพทย์แผนไทยที่พึงปฏิบัติตามกรอบจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ	- สอบถามความคิดเห็น - สังเกตพฤติกรรม
1.2	มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ทั้งในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน	ยกตัวอย่าง เหตุการณ์ข่าวสารตามยุคสมัย และกล่าวถึงนิยาม/ความหมาย คุณลักษณะพิเศษของอาชีพหมอ เพื่อสร้างแรงจูงใจ แรงศรัทธาต่อวิชาชีพ	- สอบถามความคิดเห็น - สังเกตพฤติกรรม
1.5	ตระหนักและเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย	ยกตัวอย่าง การส่งเสริมสุขภาพตามกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย วิถีชีวิต การกินการอยู่อย่างไทย	- สอบถามความคิดเห็น - สังเกตพฤติกรรม

2. ความรู้

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2.1	มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานชีวิต และพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่ครอบคลุมทั้งวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กฎหมายและการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย	- ที่มาขององค์ความรู้ตามยุคสมัยตั้งแต่ อโรคยาสาธิต ถึงปัจจุบัน - องค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยในการส่งเสริมสุขภาพด้วยธรรมนามัย อาหาร ฤๅษีตัดตน ชี่กง โยคะ การนวด ฝ่าเท้า การอบประคบสมุนไพร การนวดส่งเสริมสุขภาพ การดูแลมารดาหลังคลอด	- งานที่มอบหมาย - สอบกลางภาค และสอบปลายภาค ด้วยข้อสอบ
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2.3	มีความรู้ ความเข้าใจ ในทฤษฎีและหลักการพื้นฐานทางการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรม กฎหมาย พระราชบัญญัติระเบียบ ประกาศ ที่	ยกตัวอย่าง นโยบายรัฐที่เกี่ยวกับสุขภาพ และแผนพัฒนาการสาธารณสุขกับสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย	ไม่มีการประเมินผล

	เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร		
2.4	สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในวิชาชีพได้	มอบหมายให้ผู้เรียนสืบค้น อ่านรายงานวิจัย/วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับงานวิจัยทางการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก	ไม่มีการประเมินผล

3. ทักษะทางปัญญา

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3.2	สามารถสืบค้น วิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล สรุปลงจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำข้อมูลไปใช้ในการอ้างอิง และแก้ไขปัญหาอย่างมีวิจารณญาณได้	มอบหมายให้ทำกรณีศึกษาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม และให้ผู้เรียนสืบค้น อ่านรายงานวิจัย/วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับงานวิจัยทางการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก	- ให้คะแนนจากงานที่มอบหมาย - การนำเสนอ

○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3.3	สามารถใช้กระบวนการทางวิจัยและนวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลก	มอบหมายให้ผู้เรียนสืบค้น อ่านรายงานวิจัย/วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับงานวิจัยทางการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก	ไม่มีการประเมินผล
3.4	สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และมีเหตุผลตามหลักการทางวิทยาศาสตร์	ยกตัวอย่าง งานวิจัยทางการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก	ไม่มีการประเมินผล

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
4.1	มีมนุษยสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น	ยกตัวอย่างการทำงานร่วมกับสหวิชาชีพของแพทย์แผนไทย	- สอบถาม - สังเกตพฤติกรรม และประเมินจากงานกลุ่ม

	ได้		ที่ได้รับมอบหมาย
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
4.3	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ คำพูด การกระทำของตนเอง คำเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น	สอนแบบบรรยายยกตัวอย่างถามตอบ สนับสนุนให้มีการปฏิสัมพันธ์สื่อสารกัน โดยมีงานมอบหมายให้เป็นการรายงานหน้าชั้นเรียน	ไม่มีการประเมินผล
4.4	มีความสามารถในการปรับตัว รับฟัง ยอมรับความคิดเห็น ทำงานกับผู้อื่นได้ทั้งในฐานะผู้นำ และผู้ตาม	มอบหมายให้ทำกิจกรรมกลุ่ม	ไม่มีการประเมินผล

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
5.2	สามารถสื่อสารภาษาไทย และภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และเลือกใช้รูปแบบการสื่อสาร ข้อมูล การนำเสนอได้อย่างเหมาะสม	ตัวอย่างรายงานด้านสุขภาพ เช่น แผนสุขภาพดีวิถีไทย เอกสารสิ่งพิมพ์จากสื่อที่เผยแพร่โดยกระทรวงสาธารณสุข	- งานที่มอบหมาย
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
5.1	สามารถประยุกต์ใช้สถิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลแปลความหมายข้อมูลได้	มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยด้วยตนเอง จาก Website สื่อการสอน e-Learning	ไม่มีการประเมินผล
5.3	สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ เพื่อการแสวงหาความรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จาก Website สื่อการสอน e-Learning และทำรายงาน โดยเน้นการอ้างอิง จากแหล่งที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ	ไม่มีการประเมินผล

6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
6.1	มีความสามารถในการตรวจ การวินิจฉัย การ	บรรยายและอภิปรายการนำ	- งานที่มอบหมาย

บำบัดการรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริม และการฟื้นฟูสุขภาพ แก่ผู้ใช้บริการ ด้วย กรรมวิธีทางการแพทย์แผนไทยตามหลักกิจ 4 ประการด้านเวชกรรมไทย ได้แก่ รู้จักที่ตั้งที่ แรกเกิดของโรค รู้จักชื่อของโรค รู้จักยารักษา โรค รู้จักเลือกยาให้เหมาะกับโรค	หลักการทางแพทย์แผนไทยไป ใช้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพแบบ องค์รวม	- สอบกลางภาค และ สอบปลายภาค ด้วย ข้อสอบ
--	---	--

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน (บรรยาย)

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรม การเรียนการสอนและสื่อที่ใช้	จำนวน ชั่วโมง	ผู้สอน
1	■ ประวัติและวิวัฒนาการของการแพทย์ แผนไทย	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการสอน	2	พท.อิสสตรีย์ อิสสระ
2	■ บุรพจารย์และผู้มีพระคุณูปการต่อ การแพทย์แผนไทย	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการสอน	2	ดร.ปิยะพงษ์ ชูชนะ
3	■ ปรัชญาการแพทย์แผนไทย	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการสอน	2	ผศ.ยุพา เต็งวัฒน โชติ
4	■ ทฤษฎีการแพทย์แผนไทย	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการสอน	2	ผศ.ยุพา เต็งวัฒน โชติ
5	■ ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย 1	บรรยาย และใช้ power point	2	พท.อิสสตรีย์ อิสสระ

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรม การเรียนรู้ สอนและสื่อที่ ใช้	จำนวน ชั่วโมง	ผู้สอน
		ประกอบการ สอน		
6	■ ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย 2	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการ สอน	2	พท.อิสสตรีย์ อีสสระ
7	■ แผนพัฒนาการสาธารณสุข และการ ปฏิรูปสุขภาพ	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการ สอน	2	ดร.ปิยะพงษ์ ชูชนะ
8	สอบกลางภาค			
9	■ แนวคิดการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการ สอน	2	ดร.ปิยะพงษ์ ชูชนะ
10	■ ความเชื่อกับการดูแลสุขภาพ	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการ สอน	2	ดร.ปิยะพงษ์ ชูชนะ
11	■ ระบบสุขภาพกับการแพทย์แผนไทย - หลักการสำคัญของระบบสุขภาพ - องค์ประกอบระบบสุขภาพ - ระบบบริการสุขภาพ - ระบบประกันสุขภาพ	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการ สอน	2	พท.อิสสตรีย์ อีสสระ
12	■ การแพทย์แผนไทยกับการสร้างเสริม สุขภาพ - กลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพ - การสร้างเสริมสุขภาพในการแพทย์แผนไทย	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการ สอน	2	พท.สัณห์จุฑา พวง มาลา
13	■ การส่งเสริมสุขภาพตามกรรมวิธี	บรรยาย และใช้	2	พท.นภา บุญมา

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรม การเรียนรู้ สอนและสื่อที่ ใช้	จำนวน ชั่วโมง	ผู้สอน
	การแพทย์แผนไทย วิถีชีวิต และการกิน อยู่อย่างไทย	power point ประกอบการ สอน		
14	■ การนวดตนเอง	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการ สอน	2	ดร.ปิยะพงษ์ ชูชนะ
15	■ ฤๅษีตัดตน	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการ สอน	2	พท.สันหจุทา พวง มาลา
16	■ สมาธิบำบัด	บรรยาย และใช้ power point ประกอบการ สอน	2	พท.อิสสระรี อิสสระ
17	สอบปลายภาค			
รวม			30	

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
2.1, 3.1, 4.1,	สอบกลางภาค	8	35%

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
5.2, 6.1	สอบปลายภาค งานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย	17 ตลอดภาคการศึกษา	35% 25%
1.1, 1.2, 1.5	จิตพิสัย (เข้าเรียน/แต่งกาย/ระเบียบวินัย)	ตลอดภาคการศึกษา	5%
รวม			100%

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

1. สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543. แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ : ภูมิปัญญาและมรดกทางวรรณกรรมของชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- 2.1 กัญญา ตีวีเศษ (บรรณาธิการ). 2542. ชุติทรรศการ การแพทย์แผนไทย. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- 2.2 กันทิมา สิทธิธัญกิจ และพรทิพย์ เต็มวิเศษ (บรรณาธิการ). 2547. คู่มือประชาชนในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย. สถาบันการแพทย์แผนไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- 2.3 โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. ชาติชาย มุกสง. (บรรณาธิการ) 2545. พรหมแดนความรู้และประวัติศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- 2.4 ชยันต์ พิเชียรสุนทร, แม้นมาส ชวลิต และ วิเชียร จีรวงส์. 2544. คำอธิบายตำราพระโอสถพระนารายณ์. กรุงเทพฯ: บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- 2.5 ถาวร โกอุดมวิทย์. 2533. ปฐมศตวรรษแห่งการศึกษาแพทยศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- 2.6 ประทีป ชุมพล. 2545. ประวัติศาสตร์การแพทย์แผนไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- 2.7 ประทีป ชุมพล. 2541. ประวัติศาสตร์การแพทย์แผนไทย การศึกษาจากเอกสารตำรายา. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- 2.8 พรทิพย์ เต็มวิเศษ (บรรณาธิการ). 2551. การดูแลสุขภาพหญิงหลังคลอดด้วยการแพทย์แผนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันการแพทย์แผนไทย. สำนักพิมพ์กิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- 2.9 พระยาพิศณุประสาทรเวช. 2468. “เวชศึกษา” แพทย์ศาสตร์สังเขป. โรงพิมพ์จันทอง.

- 2.10 วิชัย โชควิวัฒน์, ประทีป ชุมพล และชยันต์ พิเชียรสุนทร. 2549. บุคลากรและผู้มีคุณูปการต่อการแพทย์แผนไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันการแพทย์แผนไทย. สำนักพิมพ์กิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- 2.11 สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. 2554. แผนยุทธศาสตร์สุขภาพดีวิถีชีวิตไทย พ.ศ. 2554-2563. โรงพิมพ์สำนักพระพุทธรักษาแห่งชาติ.
- 2.12 พระวิจิต ธมฺมชิต, กมลภรณ์ คงสุขวิวัฒน์, ประพจน์ เกตุรากาศ และวิชัย จันทร์กิติวัฒน์. 2555. ตำราการสร้างเสริมสุขภาพวิถีไทย. บริษัท สำนักพิมพ์หมอชาวบ้านจำกัด.
- 2.13 สถาบันการแพทย์แผนไทย. 2547. คู่มือประชาชนในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย. สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- 2.14 เพ็ญภา ทรัพย์เจริญ. 2544. การแพทย์แผนไทย การแพทย์องค์รวม. (พิมพ์ครั้งที่ 3) มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- 2.15 สถาบันการแพทย์แผนไทย. 2542. สมุนไพรกับวัฒนธรรมไทย ตอนที่ ๑ ต้นไม้ตามทิศ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- 2.16 มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา. 2544. คู่มืออบรม การนวดเท้าเพื่อสุขภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- 2.17 กลุ่มงานการแพทย์พื้นบ้านไทย. 2546. การแพทย์พื้นบ้านไทยภูมิปัญญาของแผ่นดิน. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก.
- 2.18 สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. 2551. คู่มือสุขภาพครอบครัว สำหรับประชาชน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- 2.19 พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐.
http://www.moph.go.th/ops/minister_06/Office2/สุขภาพแห่งชาติ.pdf
- 2.20 มูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา. 2551. ชุดความรู้หลักพื้นฐานการนวดไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). อุษาการพิมพ์.
- 2.21 สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) 2553. แนวทางการดูแลสุขภาพวัยรุ่น. บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- 2.22 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. 2557. คู่มือการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุตั้งแต่อายุ 65 ปีขึ้นไป. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- 2.23 สมณี วัชรสินธุ์, อัจฉรา ภักดีพิณิจ, นุชรี อาบสุวรรณ (บรรณาธิการ). 2558. คู่มือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในคลินิก NCD คุณภาพ. กลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรังสำนักโรคไม่ติดต่อกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
<http://irem2.ddc.moph.go.th/uploads/file/Group...standard/Academic%20Guide/3-%20NCD.pdf>

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- 3.1 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (กลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา) สามารถสืบค้นเกี่ยวกับกฎหมาย/กฎกระทรวง/ระเบียบ/ประกาศที่เกี่ยวข้อง <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- 3.2 สถาบันการแพทย์แผนไทย. สามารถสืบค้นประวัติศาสตร์จากหัวข้อพิพิธภัณฑ์และอื่น ๆ <http://ittm.dtam.moph.go.th>
- 3.3 หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์สุภาพไทย. สถาบันบาราศนราดูร. <http://www.nham.or.th>
- 3.4 พระไตรปิฎก 45 เล่ม. <http://www.84000.org>
- 3.5 U.S. National Library of Medicine การแพทย์ทางเลือกต่าง ๆ www.medlineplus.com

หมวดที่ 6 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

- แบบประเมินผู้สอนและแบบประเมินรายวิชาออนไลน์

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ/การเรียนรู้
- การซักถามนักศึกษาในห้องเรียน

3. การปรับปรุงการสอน

- ปรับปรุงการสอนให้มีความน่าสนใจ ท้นต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- ☐ สัมภาษณ์นักศึกษา
- ☐ การสังเกตพฤติกรรมนักศึกษา
- ☒ การตรวจสอบการให้คะแนนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามแนวทางการทวนสอบผลสัมฤทธิ์นักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาโดยสำนักงานมาตรฐานวิชาการ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรังสิต
- ☐ การประเมินความรู้รวบยอดโดยการทดสอบ
- ☐ รายงานผลการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน
- ☐ แบบสำรวจ/แบบสอบถาม
- ☐ อื่นๆ ระบุ

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

หลักสูตรฯ มีระบบทบทวนประสิทธิผลของรายวิชา โดยพิจารณาจากผลการประเมินการสอนโดยนักศึกษา และผลการประเมิน โดยคณะกรรมการประเมินของหลักสูตร การรายงานรายวิชาโดยอาจารย์ผู้สอน หลังการทบทวนประสิทธิผลของรายวิชา อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาในการทบทวนเนื้อหาที่สอน และกลยุทธ์การสอนที่ใช้ และนำเสนอแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาในการรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา เสนอต่อหัวหน้าหลักสูตรฯ เพื่อนำเสนอในที่ประชุมของหลักสูตรฯ และคณะกรรมการวิชาการประจำคณะ เพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็น และสรุปวางแผนพัฒนาปรับปรุงสำหรับใช้ในปีการศึกษาถัดไป